

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter I

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter I", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter I*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. XXIV. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl01val-shoot-idm139633873751168/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter I

og velklingende er hans Vers -- ogsaa paa det metriske Omraade er han en Fornyer af sjælden Rang, der ikke blot har tilført den danske Digtekunst sydlandske og antike Versemaal, som før kun var lidet eller aldrig brugt herhjemme, men som dristigt har kombineret videre paa det en Gang givne Grundlag -- men den ligefremme Sangtone finder han kun sjældent. Hans Ord har for fast Grund i den ydre Virkelighed til at forvandles til blot Musik. Exempler paa rent musikalske Digte vil kunne findes i »Sct. Hansaften-Spil«, hvor dog det tyske metriske Forbillede -- Tieck -- mærkes tydeligt; ren oehlenschlägersk i Tonen er derimod det lille yndige Digt fra »Aly og Gulhyndy«: »Ton, søde Strænge«. Thi i hans Ungdom syntes intet at være umuligt for ham; han kunde alt. Men som Helhed er hans Kunst plastisk, malerisk, sanselig anskuelig, udadvendt -- d. e. objektiv; ikke musikalsk, indadvendt, subjektiv.

Allerede heri ligger Svaret paa Spørgsmaalet: var Oehlenschläger egentlig Lyriker? Den centrale Lyrik laa ham fjærnt. Hans Kunst mangler den intense Selvfordybelse eller den dybe Selvoptagethed -- den søger udad, ikke indad. Hans Temperament var behersket af bratte Sindsbevægelser, elementære Følelsesreaktioner: den opbrusende Hidsighed, de voldsomme Omslag fra Angst til befriende Glæde f. Ex., der har sat sig pragtfulde Spor i hans Digte, men den store, brændende Lidenskab kender han ikke.

Teoretisk var han sig Retningen mod det objektive fuldt bevidst. Allerede i den førstesteffenske Periode havde A. B. Bentzon aabnet hans Øjne for »det dygtige Objective«. Sin poetiske Trosbekenndelse har han fremsat i disse Ord af Fortalen til XXIV

»Poetiske Skrifter«: »Ganske at kunne tabe sig i sit Objekt og fremstille det sandt, tydeligt og betydningsfuldt, uden uvedkommende Indblanding, er udentvivel det, som characteriserer den sande Kunstner.« Novalis' »Geistliche Lieder« er helt fordybet Jæg-Stemming; Oehlenschläger objektiverer sin religiøse Følelse i Betragtningen af Jesu gjentagne Liv i den aarlige Natur. Det indre anskues altid i det ydres Billede, og dette Billede er upersonligt — Kunstneren træder tilbage, lader Værket selv tale. Hvis man i Forbindelse med Poesi kan bruge Glosen »saglig«, vil den først og fremmest kunne anvendes paa Stilen i Oehlenschlägers Ungdomsdigtning.

Derfor virker Oehlenschlägers Stil ved første Øjekast langt mere realistisk end hans Forgængeres, ja, undertiden ligefrem naturalistisk. Tydeligt ses dette i Forholdet til Naturen. »Oehlenschlägers Naturskildringer giver de afvekslende Aftryk af den Virkelighed, han havde sanset, Tingene fastholdt som Typer; men Typen har et indre Liv, der synes at give Tingene deres Individualitet, saaledes at Skildringerne giver os den hjemlige Fornemmelse af at opleve, at have Tingene« (Oluf Friis). Et smukt Eksempel paa hans klare, sansede Erindringsbilleder giver Skildringen af Langelandsbæltet i Digtet »Vennernes Ankomst« (ikke optaget i nærværende Udvalg af »Langelandsreisen«):

Søen strammer ud sit Klæde,
Himlen farver Søen blaa;
Klar, lyse Bølger smaae
Ganske blye paa Landet træde;
Breddens Blomstersiv de væde,